

Túto otázku si položil Mgr. Ladislav Svršek zo spoločnosti Albertina icome Bratislava, s. r. o., na rovnomennom seminári, ktorý sa uskutočnil 25. júna 2012 v Univerzitetnej knižnici v Bratislave.

V úvodných slovách predstavil pojem e-kniha z pohľadu rôznych používateľských kategórií. Poukázal na fakt, že napr. študent vníma e-knihu ako zdroj informácií, v ktorom sa chce rýchlo a jednoducho zorientovať. Knižovnícka obec ju zasa vníma ako dokument určený na spracovanie, akvizíciu či ďalšie uchovanie.

S rôznym chápaním pojmu e-kniha následne súvisia i „problémy“, ktoré jednotlivé používateľské kategórie riešia pri ich využívaní. To znamená, pre študenta je dôležité sa bez problémov ku knihe dostať. Knižovník sa zamýšľa napríklad nad jej archiváciou, sprístupnením a pod.

V rámci všeobecných vlastností e-kníh prednášajúci vyzdvihol najmä ich široký výber, dostupnosť či poskytnutie doplnkových nástrojov v podobe odkazov. Otázniky však vyvolávali také vlastnosti, ako napríklad tlač a kopírovanie alebo okamžitý prístup.

Ďalšie využívanie dokumentu ako vytváranie kópií či tlač je totiž úzko späté s autorskými právami. Zabezpečenie okamžitého prístupu zasa s technickými podmienkami.

Kvalita obsahu, resp. aj jeho sprístupnenie je viazané aj na kompatibilitu s technologickým zariadením, ako sú čítačky a tablety. V tomto smere bolo počas prezentácie správne poznamenané, že e-knihy niektorých vydavateľstiev sú podporované len prostredníctvom ich vlastných technológií (napr. Kindle od Amazon).

V rámci prezentácie bola tiež predstavená základná ponuka e-kníh na trhu. Prvá, v podobe **vydavateľských kolekcíí**, kde sa vyzdvihol aktuálnejší a širší výber. Druhá, v podobe **vydavateľských agregátorov**, kde je zaujímavá predovšetkým ich aktivita smerujúca k odlíšaniu sa od iných podobných produktov.

Jednou z ďalších načrtnutých tém bola tiež problematika predplatného a nákupu e-kníh. V prípade predplatného je výhodný najmä pomer titul/cena, no nevýhodou je obmedzený prístup len na dobu predplatného. Nákup e-kníh predstavuje výhodu v jednorazových nákladoch a možnosti vlastného výberu titulov.

Prednášajúci na margo tejto témy spomenul i tzv. virtuálne výpožičky. Ich podstata spočíva v zakúpení napr. celej kolekcie za konkrétnych cenových podmienok (napr. stiahnutie jednej strany, kapitoly, celej knihy a pod.). Následne sa potom sleduje používateľské správanie vo vzťahu k týmto jednotlivým titulom. Ten titul, ktorý je používateľský „najvyťaženejší“, si konkrétna inštitúcia aj zakúpi.

Záver prednášky bol venovaný vizuálnym ukážkam niektorých agregátorov a možností ich využívania z používateľského hľadiska.

Konkrétne išlo o:

- **Gale Virtual Reference Library (GVRL)**, ktorý zakladá na pôvodných tlačených textoch. GVRL dáva používateľovi tiež možnosť vypočutia si textu a stiahnutia si ho vo forme mp3. www.gale.com/gvrl
- **Knowel**, ktorý ponúka e-knihy ako kolekcie najmä z oblasti prírodných a technických vied. Pre používateľa je tu možnosť vytvorenia si vlastného tzv. účtu, kde si vytvára súbory a pod. <http://www.knowel.com/web/portal/main/>

- **EBRARY**, poskytujúci aj možnosť výberu vlastných titulov
<http://www.ebrary.com/corp/>
- **World e-book library** – ide o agregátor, ktorý má vlastný prístup k pojmu e-kniha. Zakladá si na primárnom dokumente k téme (napr. Biblia vo svojej pôvodnej verzii, nie v následných mnohých obsahových úpravách). Používateľa sa snaží upútať aj grafickým stvárnením rozhrania a poskytnúť mu čo najväčší komfort v rámci využívania e-publikácie (t. j. napríklad kompletne sprístupnené PDF, možnosť kopírovania atď.). Tento agregátor pochopil e-knihu z takého pohľadu, ako ho vníma používateľ.
<http://worldlibrary.net/>

Eva Vašková

eva.vaskova@cvtisr.sk

